

Percepcija društva i okoliša: desetljeće poslije Nekoliko usporednih pokazatelja istraživanja 1986. i 1998.

Ivan Cifrić

Filozofski fakultet, Zagreb

Sažetak

U članku se uspoređuju rezultati istraživanja iz 1986. ($N=521$) i 1998. godine ($N=577$), provedenih na uzorcima studenata i srednjoškolaca u pet područja: obrazovno, medicinsko, strojarstvo, tehnološko, agronomsko, tj. u pet fakulteta i njima srodnih srednjih škola u Zagrebu. Autor istražuje je li s promjenom tipa društva došlo do promjene mišljenja mladih. Uspoređuju se odgovori zajedničkih pitanja u oba istraživanja.

U prvom dijelu rada autor navodi neka obilježja promjena u svijetu proteklog desetljeća, uključujući i traganja za novim vizijama svijeta. Posebice ističe tranzicijske promjene u Hrvatskoj (u odnosu na stanje prije 1990.): promjene političkog sustava, institucionalna organiziranost u zaštiti okoliša, promjene sustava vrednota.

U drugom dijelu su usporedbe rezultata istraživanja o interesu za zaštitu okoliša, percepciji idealnog društva, zagađenosti, ekološko-razvojnim pitanjima, akutnim problemima u zaštiti okoliša, ulozi različitih aktera u zaštiti okoliša itd.

Rezultati pokazuju da se ne razlikuju percepcije ispitanika većine percipiranih problema u oba istraživanja. Mladi preferiraju društvo koje smanjuje ekološki rizik i štedi prirodne resurse. Autor zaključuje da se usprkos promjenama u hrvatskom društvu, u ekološkoj svijesti mladih nisu dogodile radikalne promjene. Promjene se odnose na nekoliko praktičnih problema: prednost imaju društvene promjene i radna mjesta; akutni su zagađenje zraka, smeće i smanjenje obradivih površina.

Glavne riječi: zaštita okoliša, Hrvatska, idealno društvo, mladi, razvoj, tranzicija, vrijednosti

1. UVODNO

Promjene socijalne okoline i prirodnog okoliša mijenjaju se brže nego promjene vrijednosti društvene svijesti i općenito čovjekovo ponašanje.* Štoviše, čovjek želi promjene svijeta a sam se nije sklon mijenjati. Tako se u okolišu sustavno i postupno povećavaju antropogene tvorevine (što je naročito zamjetno u posljednjih nekoliko desetljeća), a antropogena dimenzija ostaje nepromjenjiva. Znanstvenim znanjima čine se brzi proboji u razne dimenzije okoliša, a socijalnim znanjima veoma spore društvene mijene, pa promjene tehničkog svijeta daleko nadmašuju socijalne promjene.¹

* Članak je napisan u sklopu projekta Zavoda za sociologiju »Socijalnoekološki i modernizacijski procesi u Hrvatskoj« (130700).

1 U misteriju života i čovjeka kao dijela svemirske evolucije ili pak kao božjeg su-kreatora, nije nerealan postojanje neotkrivenog tajnog koda po kojemu čovjek mijenja svoj okoliš tako da u pogodnom »trenutku« promijeni i sam sebe i tako promijenjen može nastaviti svoj pripremljeni boravak. Možda se čovjek mijenja brže nego što mislimo, samo s posljedicama koje nazivamo bolest. Bolesti bi možda mogle u jednoj drugačijoj znanstvenoj paradigmi poslužiti kao »mjerilo« čovjekove biološke mijene. S njom vjerojatno slijede i duhovne. Za razinu svakodnevnog razmišljanja to naravno djeluje naivno i jednostavno. Međutim, sve složeno ima jednostavne ključeve.

